

“Sóc creador, gaire bé com déu”

Alfred Lucchetti i Ferré (Barcelona, 1934) és l'actor per excel·lència. Acaba de tancar la gira amb 'El verdugo', de García Berlanga i Rafael Azcona, i ja pren alè per preparar 'La filla del mar'. Amb l'obra de Guimerà trepitjarà per primer cop l'escenari del Teatre Nacional de Catalunya. I ja tocava. Són molts anys d'experiència i, quan parla de personatges, pensa en els que han de venir.

Són els darrers dies de representació. Al camerino d'Alfred Lucchetti hi ha penjada la roba d'*El verdugo* —que és ell— i que s'ha de posar i treure infinitat de vegades, a tota velocitat, durant la representació, amb l'ajuda de la sastressa (“Sort en tinc, d'ella!”). Parla, loquaç, riu i gesticula i de seguida explica, abans d'escoltar cap pregunta, que li acaben de donar el premi Butaca per la seva trajectòria professional.

—Us n'adoneu, que no hem començat i ja dueu l'entrevista cap on voleu?

—[Riu, entremaliat.] No...! És que jo em pensava que venies per a això...

—L'enhorabona, en tot cas.

—Gràcies. No t'ho deia perquè em donessis l'enhorabona, però mira, em fa molta gràcia. És un premi del públic, que es vota molt seriosament i que cada any va agafant més categoria. Però, va, comença.

—Sabeu que quan es diu “Lucchetti” es pensa immediatament en multitud, pràcticament en clan?

—Jo diria que la imatge és de Família, amb efa majúscula. Cal tenir en compte que en aquest moment, dels que ens dediquem més o menys a qüestions de l'espectacle, en som carterze.

—Tots no deuen pas ser actors.

—No, a veure... Tenim uns quants actors, tenim regidors, tenim sastres, tenim tècnics de so... Podríem muntar una companyia!

—I la nissaga va començar...

—Per mi. Jo sóc el més gran d'una nissaga de germans i cosins. I ningú abans meu no s'havia dedicat a la qüestió de l'espectacle. Eren barretai-

res, els uns, pertanyien a una nissaga de gent de barrets, els Lucchetti, i els altres, els Ferré, eren gent normal i corrent, de diferents oficis i molt populars. Vaig començar jo, per tant. Jo sóc el *capo*, el gran *capo* i n'estic molt orgullós, de la meua família. Molt.

—Ja en feu una mica el posat, de *capo*.

—[Torna a riure.] Sí. Mira... [S'alça i agafa una placa metàl·lica daurada, gravada amb la inscripció: “Don Lucchetti. Padrí.”] Mira què em posen aquests animals a la porta... Més que res perquè la gent sàpiga de què va...

—Diuen que un Nadal a casa vostra és prou especial.

—Oh, sí. Nosaltres fem una nit de Nadal que és com una festa. Recollim la gent de la família, vénen tots i s'organitza una festa fantàstica. És allò clàssic: cantem, fem cagar el tíó per als xavals petits, ens fem el que es diu “l'amic invisible”, que em sembla horrible —el tíó, no el fet—. I vénen els amics que de cop i volta es troben sols. Si el marit els ha deixat o la dona se n'ha anat de casa, els dius “vine, no siguis carallot”. Hi han passat tots els amics nostres de veritat (alguns ja no hi són, com el pobre Ovidi Montllor, que era un germà). En fi, solem ser més de 45 persones. La Francina, la meua dona, que és una gran mariscal de la cuina, dona sopar calent a tothom.

—Ella fa de *mamma*, aleshores.

—Clar! Ella és l'autèntica *mamma*.

—I no fan teatre?

—Com que no! Oh, és clar que sí! Si no parem! Allà fins i tot els petits també fan números, i assagen, i després ho ensenyen, i s'equivoquen, i es ballen... Fantàstic.

“Sempre he tingut la mateixa ideologia, encara que m’ha costat bastant, sobretot per les contradiccions que això comporta. Avui dia ser comunista no és fàcil”

—Lucchetti s’escriu i es pronuncia a la italiana.

—Exacte, sí. Realment som com una família italiana. Els Lucchetti som oriünds de la Llombardia i provenim de Mouza, al costat de Milà, una ciutat molt maca.

—I vau viure la Itàlia feixista.

—De petit. A Barcelona, quan Itàlia va entrar en guerra a favor de Franco, tots els italians van ser empresonats. Els tenien en un règim com de llibertat vigilada. El meu avi entrava i sortia de la presó, i el meu pare va dir que aquest esport no li agradava; ens va enganxar a mi i la meva mare, ens va pujar en un vaixell i ens va portar a Itàlia. I allà, al meu pare, el van obligar a fer-se del partit feixista per poder treballar. I llavors va dir que no. Va ser la seva posició política més important. I vam patir gana. Jo anava a una escola de nens rics, i dinava al segon torn, el que quedava. Però, atenció: el que quedava era l’arròs que s’enganxava a les cassoles, el *risotto alla milanese*, que era el millor que et puguis imaginar. Els nens rics venien a canviar-nos joguines pel plat de *risotto*; pel nostre, l’enganxat.

—Sou d’esquerres des d’aquell arròs...

—Bé, sí, suposo que això s’agafa de mica en mica. El meu pare no tenia cap mena de tarannà polític, però jo sempre he estat una persona d’esquerres, sempre he votat el mateix partit i sempre he tingut la mateixa ideologia, encara que m’ha costat bastant, sobretot per les contradiccions que això comporta. Avui dia ser comunista no és fàcil.

—I la passió per l’ofici d’actor, d’on us va sorgir?

—Això mai se sap. Suposo que alguna vegada devia dir una poesia a l’escola i allà tots van fer “oh, que bé”. I quedés parat. Llavors et proposen un altre poema, i hi ha un *hermano marista* que diu que vagis a la seva classe... Carai! Vaig anar-hi, vaig recitar un altre poema, i vaig fer una petita obreta de teatre... Va lligat molt a la vanitat, sí, per què no? Va lligat a les ganes de sobresortir en coses que no són les normals que trobes a l’escola. Després hi ha un dia que t’aplaudeixen. Tu continues, veus que et va bé i... I ja està, ja està, ja està.

—En teatre sou autodidacte, perquè, de diploma, sou químic.

—Jo sóc químic i m’he fet una mica conegut per ser còmic. Però, de tota manera, ja portava un gèrmen a dins, era un químic especial. Treballava en una empresa, assajava de nit i me n’anava a dormir a les 3 i les 4 h de la matinada. I això que m’agradava molt la química. Però va arribar un moment que em volien fer fora de l’empresa. Perquè en una discussió d’un conveni col·lectiu vaig delatar als meus companys unes coses que només podia saber jo. Va anar molt bé per al conveni, però es va notar molt qui ho havia fet, i em van dir que em farien fora. En fi, em van donar una petita indemnització i me’n vaig anar. I la meva dona, la Francina, em va dir: “No vols ser actor? Tots els llibres que et compres són per estudiar i per aprendre a ser actor, tots els teus amics són actors. Doncs dedica-t’hi!”

—Ella també era actriu.

—Ella també. Però ella ho va deixar molt aviat. Va haver-hi un pacte de silenci, que després gairebé fins i tot

vam signar, i ella es va dedicar a aguantar la família, a aguantar els moments en què les meves entrades de diners eren més aviat minses. Pensa que en aquella època tots érem de teatre independent, que volia dir que no guanyàvem ni un duro. Ella és infermera puericultora i entre els dos vam tirar endavant.

—Ens hem oblidat amb massa facilitat d’aquell teatre independent?

—De grups de teatre preprofessional, n’hi haurà sempre. Són els que no es plantegen cobrar diners, només pretenen fer teatre i fan teatre revolucionari, per què no, i un teatre diferent, i un teatre divertit, i un teatre que porti públic. Després es troben amb una sèrie de problemes perquè fan falta diners. Nosaltres no teníem ni un duro, i és la mateixa situació. Però això no ho mata ningú. Sempre hi haurà aquesta gent que de veritat són les arrels més profundes de la comunitat teatral. Les més fines, les més primetes, fins i tot, però amb una força terrible. I, al meu país, n’hi ha molts, d’aquests grups. I jo cada vegada que els veig, penso: pobrets. Però també: i benaurats! Tant de bo en sorgissin tres vegades més.

—Durant quants anys vau ser president de l’Associació d’actors i directors professionals de Catalunya?

—Deu o onze. Ha estat una de les coses que més felicitat m’ha donat. I molts problemes, també, greus baralles. Els actors, quan ens barallem, estem sempre a un mil·límetre de donar-nos un cop a la cara. No ens el donarem mai! Perquè això sí que ho sabem: sabem dominar el gest. En fi, suposo que deu ser per això, per aquesta meua vida política i social al front dels actors que Jordi Pujol em va concedir la Creu de Sant Jordi, cosa que em fa molta gràcia tenir. Sí, me la va donar un governant que no és de la meua canya, però en canvi és una persona que jo admiro molt.

—Sindicalista dels actors, doncs?

—Sí, sí. Cal tenir en compte que vam aconseguir una quantitat d’hores per vacances, definir el que eren les hores extraordinàries, la funció única diària... De mica en mica, ho vam fer,

i va funcionar. Ara, els actors, és clar, no són sindicalistes, no tenen gairebé res perquè lluitar, llevat de casos particulars... Avui dia es discuteixen convenis més que no pas grans marcs de política sindical. Ara continuo al Consell de l'Associació, però he deixat la dedicació forta. Tot i això, he estat a la confecció de part de l'últim conveni d'actors de teatre que hi haurà a Catalunya. El nostre conveni data de fa molts anys i ara, a aquest -fet per una gent molt combativa i molt maca-, la Patronal catalana haurà de fer molta atenció. Perquè potser es prepara un gran salt, si ens frenen en la lluita per aquest conveni. Un gran salt a favor del teatre.

—En quin sentit, el salt?

—Un salt qualitatiu. Segurament crearem unes altres bases per a la relació amb la patronal. I la patronal en patirà. Nosaltres també en patirem, però a la llarga el teatre millorarà.

—No podeu concretar més?

—No, no, no. És un canvi en les relacions. I també en la participació. Per exemple, ara se'ns està demanant que diguem alguna cosa respecte de la violència. I potser mai més cap actor no representarà davant de les càmeres escenes bàsicament violentes. No seria un canvi èticament revolucionari? Els actors, d'acord amb els directors, amb els productors... I qui diu sobre violència, diu sobre altres coses.

—Esteu parlant d'intervenir directament en la societat.

—No és cap invent, eh? Marx i Engels en deien revolució. Per això la implicació dels actors en el món que ens envolta és tan interessant i tan bonica. I és que estem representant pàgines de vida constantment.

—Heu estat dos anys amb *El verdugo*. No se us enganxa el personatge després de tant de temps?

—Jo no porto els personatges a la meua manera de ser. Si quan camines, fas així [un gest], i quan surts a escena, camines, i fas així [el mateix gest], el personatge et caurà a sobre, se't posarà a dins. No, no, no. Jo primer lleixo l'obra diverses vegades i vaig dibuixant el personatge, mirant què hauria de tenir, de fer, de ser. I vaig

"Què passa, que un actor de televisió no serveix per a teatre? Alfred Lucchetti ho diu ben clar: que no és actor. Que se'n vagi i deixi la feina a un altre."

fent un monstre. I llavors hi entro, hi poso el meu gest i tot. Però ara el gest és el del Lucchetti i el d'aquell monstre, junts. Jo sóc creador, gairebé com déu (i dic "gairebé" per si hi ha algun catòlic que llegeix aquestes paraules). Jo crec. I per crear utilitzo el meu cos, la meua expressió, els meus cabells, la meua panxeta, la meua manera de viure, tot, tot, tot, tot... Però ho faig servir; res més. I després sorgeix el segon monstre, creat entre tots dos, entre el monstre primer i jo.

—Triaríeu un personatge, de tots els que heu interpretat?

—Prefereixo dir-te'n alguns que no he fet, encara, i que voldria interpretar. Jo diria... M'agradaria fer un paper de jutge. Sí. Em sembla que la justícia avui dia mereix que els del teatre hi comencem a entrar ràpid. M'agradaria interpretar el jutge d'*El cercle de guix caucasià*, de Bertolt Brecht, o tornar a fer el jutge Adam de Von Kleist, que em va fer molt feliç... Crec que ens hem de posar en marxa, ja. No contra la justícia, sinó a favor.

—I què me'n dieu, de les noves fornades d'actors i actrius?

—Molt bé. Ells s'han dedicat menys a les activitats extraactorials i més a fer cursets. Només els dic que és important estudiar constantment, tenir sempre quelcom a les mans que t'ajudi a refermar la teua sensibilitat o a adquirir coneixements. Atenció, però, si parlem de joves: preguntem-nos, també, què ha passat amb els nois i les noies que han desaparegut. Vull dir els que van fer una sèrie, o dues, i no se n'ha sabut mai més res. Mai més. Per què? No han tornat a televisió, per què? No han passat al teatre, per què? Què passa, que un actor de televisió no serveix per a teatre? Alfred Lucchetti ho diu ben clar: que no és actor. Que se'n vagi i deixi feina a un altre, a un que de veritat sap fer televisió teatre, cinema, doblatge -i circ, si m'apretes-. Aquest és l'actor que s'ha de protegir.

Núria Cadenas